

**Інститут психології імені Г.С. Костюка
НАПН України**

Лабораторія психології обдарованості

**Інститут обдарованої дитини НАПН України,
Відділ діагностики обдарованості**

Національний центр «Мала академія наук України»

ОБДАРОВАНІ УЧНІ ТА СТУДЕНТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ

ДО ДНЯ НАУКИ В УКРАЇНІ

15 травня 2026 року

Київ – 2026

Обдаровані учні та студенти під час війни: результати емпіричних досліджень: матеріали науково-практичного семінару, 15 травня 2026 р. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2026. 126 с.

Збірник містить матеріали наукових студій учасників науково-практичного онлайн-семінару, який було організовано Інститутом психології імені Г.С. Костюка НАПН України (лабораторія психології обдарованості), Інститутом обдарованої дитини НАПН України (відділ діагностики обдарованості), Національним центром «Мала академія наук України», і приурочено до Дня науки в Україні. Учасники обговорювали результати емпіричних досліджень обдарованих учнів і студентів в умовах воєнного стану. У семінарі взяли участь науковці Національної академії педагогічних наук України, викладачі закладів вищої освіти, дослідники у сфері педагогіки, психології та суміжних галузей. Представлені доповіді охоплюють широке коло питань: психологічний добробут і ціннісна взаємодія обдарованих учнів та студентів, резильєнтність і копінг-стратегії в умовах тривалої війни, асертивність як ресурс саморозвитку обдарованої особистості, цифрові технології діагностики та підтримки обдарованих, інноваційні підходи до розвитку обдарованої особистості в освітньому середовищі.

Тексти подано в авторській редакції

Рекомендовано до випуску і розповсюдження:

Рішенням Вченої ради Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України (протокол № 7 від 28.05.2026 р.)

Рішенням Вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 5 від 19.05.2026)

Комп'ютерний макет: М.М. Чекрижова

Зміст

Аніщенко Н. В.

Розвиток ресурсів обдарованості ліцеїстів як психолого-педагогічна проблема.....5-11

Бельська Н. А.

Потреба в психологічній допомозі та заперечення її в підлітків-ліцеїстів в умовах воєнного часу: психологічні детермінанти і корреляти.....12-20

Ковальчук Ю. М.

Онтологічний підхід до ідентифікації емпіричних проявів розвитку обдарованості в умовах війни.....21-31

Кокун О. М., Бахмутова Л. М., Мірошніченко О. А.

Травма тривалої війни: психологічні наслідки для фахівців педагогічної сфери.....32-38

Корольов Д. К.

Можливості дослідження асертивності в біографіях та інтерв'ю видатних творців..39-40

Кошнар'єв Д.О.

Обдаровані учні та студенти під час війни: цифрові інструменти Microsoft для діагностики та підтримки розвитку.....41-43

Листопад О. А., Листопад Н. Л.

Менторство як інструмент підтримки обдарованих студентів у воєнний період: теорія і практика.....44-53

Мaksymenko К. О.

Personal resources of socio-psychological adaptation of internally displaced persons.....54-60

Мардарова І. К., Гуданич Н. М.

Адаптація цифрових освітніх ресурсів для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану.....61-70

Мельник М. О.

Асертивність як фактор самореалізації обдарованої особистості на етапі ранньої юності.....71-76

Мельник М. Ю.

Психологічна адаптація підлітків з ознаками обдарованості та учнівського загалу в умовах війни: стабільність благополуччя при трансформації ресурсів.....77-79

Музика О. Л.

Обдаровані старшокласники та студенти у складній життєвій ситуації: результати емпіричного дослідження.....80-86

Музика О. О.	
Емпіричне дослідження взаємозв'язку професійної самоефективності та психологічного добробуту обдарованих студентів.....	87-89
Никончук Н. О.	
Особливості асертивності підлітків з ознаками обдарованості та пересічних підлітків.....	90-95
Novohorodska M.	
Digital technologies for identification, monitoring, and support of gifted students.....	96-99
Сватенкова Т. І.	
Розкриття творчого потенціалу особистості у рекреаційно-розвивальному середовищі.....	100-105
Сірик О. О.	
Психолого-педагогічні чинники формування навчальної мотивації учнів-спортсменів в умовах воєнного стану.....	106-110
Сніжна М. А.	
Дослідження ресурсних основ асертивної поведінки образотворчо обдарованих підлітків засобами проєктивної методики «Людина під дощем».....	111-114
Соловей Я. Г.	
Результати емпіричного дослідження асертивності у музично обдарованих студентів.....	115-121
Чекрижова М.М.	
Самоприйняття як чинник психологічного добробуту обдарованих старшокласників у складній життєвій ситуації.....	122-126

Мардарова І. К.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
e-mail: mardarova.ik@pdpu.edu.ua

Гуданич Н. М.

доктор філософії, викладач кафедри дошкільної педагогіки,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
e-mail: hudanych.NM@pdpu.edu.ua

АДАПТАЦІЯ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ОБДАРОВАНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Розглянуто проблему адаптації цифрових освітніх ресурсів для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. Актуальність дослідження зумовлена трансформацією освітнього процесу в кризових умовах, що потребує впровадження гнучких, індивідуалізованих та технологічно орієнтованих підходів до організації освітнього процесу. У роботі проаналізовано наукові підходи до цифровізації освіти, теорії обдарованості та організації освітнього процесу в умовах кризи. Визначено сутність ключових понять дослідження та окреслено особливості професійної підготовки майбутніх вихователів у цифровому освітньому середовищі. Охарактеризовано основні проблеми обдарованих студентів у воєнний період, зокрема психологічні труднощі, освітні бар'єри та зниження мотивації до навчання. Обґрунтовано напрями адаптації цифрових освітніх ресурсів, серед яких персоналізація, використання асинхронних форматів, інтерактивних технологій, гейміфікації та інструментів штучного інтелекту. Подано практичні підходи та моделі підтримки обдарованих здобувачів освіти. Зроблено висновок про необхідність комплексного використання цифрових ресурсів для забезпечення ефективного розвитку обдарованих студентів в умовах воєнного стану.

Ключові слова: обдаровані здобувачі освіти; цифрові освітні ресурси; адаптація навчання; воєнний стан; майбутні вихователі; цифрова освіта; персоналізація освітнього процесу; дистанційне навчання; педагогічна підготовка; штучний інтелект.

Abstract. This paper examines the issue of adapting digital educational resources to support gifted higher education students under martial law. The relevance of this study stems from the transformation of the educational process in crisis conditions, which requires the implementation of flexible, individualized, and technology-oriented approaches to learning. The paper analyzes scientific approaches to the digitization of education, theories of giftedness, and the organization of learning in crisis conditions. The essence of the study's key concepts is defined, and the characteristics of the professional training of future educators in a digital educational environment are outlined. The main challenges faced by gifted students during wartime are described, including psychological difficulties, educational barriers, and reduced motivation to learn. Directions for adapting digital educational resources are substantiated, including personalized learning, the use of asynchronous formats, interactive technologies, gamification, and artificial intelligence tools. Practical approaches and models for supporting gifted students are presented. A conclusion is drawn regarding the necessity of the comprehensive use of digital resources to ensure the effective development of gifted students under martial law.

Keywords: *gifted students; digital educational resources; educational adaptation; martial law; future educators; digital education; personalization of the educational process; distance learning; teacher training; artificial intelligence.*

Сучасні трансформаційні процеси в системі вищої освіти України, зумовлені умовами воєнного стану, суттєво впливають на організацію освітнього процесу, зокрема на підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Перехід до дистанційних і змішаних форм навчання, обмежений доступ до освітньої інфраструктури, вимушене переміщення здобувачів освіти та викладачів актуалізують проблему ефективного використання цифрових освітніх ресурсів [2, с. 15–20]. Отже, особливого значення набуває забезпечення якісної підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти, які потребують індивідуалізованих підходів, розвитку творчого потенціалу та безперервного професійного зростання.

Цифровізація освіти виступає одним із ключових напрямів модернізації освітнього середовища, що сприяє впровадженню інноваційних педагогічних технологій та розширенню можливостей для самореалізації особистості. Концепція цифрової гуманістичної педагогіки підкреслює необхідність орієнтації освітнього процесу на потреби здобувача, його індивідуальні здібності та потенціал розвитку [1, с. 45–50]. Особливо означена проблема стосується обдарованих студентів педагогічних спеціальностей, зокрема майбутніх вихователів, для яких важливими є розвиток креативності, педагогічної майстерності та здатності до інноваційної діяльності [5, с. 69–70; 6, с. 62–63].

Разом із тим, в умовах воєнного стану виникають суттєві труднощі у забезпеченні належної підтримки обдарованих студентів. Серед основних проблем варто виокремити психологічне навантаження, зниження мотивації до навчання, обмежені можливості для творчої самореалізації та недостатню адаптованість цифрових освітніх ресурсів до індивідуальних потреб здобувачів освіти [4, с. 100–103; 10, с. 35–40], що особливо актуально для майбутніх вихователів, професійна діяльність яких передбачає високий рівень творчості, емоційної чутливості та здатності до педагогічної взаємодії.

Водночас розвиток інформаційно-комунікаційних технологій відкриває нові можливості для адаптації освітнього процесу до кризових умов, забезпечуючи гнучкість, доступність і персоналізацію навчання [7, с. 260–265]. Інтеграція цифрових ресурсів у професійну підготовку майбутніх педагогів сприяє формуванню готовності до інноваційної діяльності та саморозвитку [8, с. 106–108; 11, с. 120–125]. Проте питання цілеспрямованої адаптації таких ресурсів саме для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану залишається недостатньо розробленим. Отже, актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку ефективних шляхів адаптації цифрових освітніх ресурсів для забезпечення розвитку обдарованих майбутніх вихователів у складних соціально-освітніх умовах.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та визначенні особливостей адаптації цифрових освітніх ресурсів для підтримки обдарованих

здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження: проаналізувати наукові підходи до проблеми підтримки обдарованих здобувачів освіти; окреслити специфіку професійної підготовки майбутніх вихователів у цифровому освітньому середовищі; визначити основні проблеми обдарованих студентів в умовах воєнного стану; обґрунтувати напрями адаптації цифрових освітніх ресурсів для їх ефективної підтримки.

Проблематика адаптації цифрових освітніх ресурсів для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану перебуває на перетині кількох наукових напрямів: цифровізації освіти, теорії обдарованості та організації навчання в кризових умовах, що зумовлює необхідність комплексного аналізу наукових джерел, що висвітлюють зазначені аспекти. Дослідження у сфері цифрової освіти акцентують увагу на трансформації освітнього процесу під впливом інформаційно-комунікаційних технологій. Зокрема, у праці В. Бикова, М. Лещенка та Л. Тимчука обґрунтовано концепцію цифрової гуманістичної педагогіки, яка передбачає орієнтацію на особистість здобувача освіти, забезпечення його індивідуальної освітньої траєкторії та активне використання цифрових ресурсів як засобу розвитку потенціалу [1, с. 52–60]. Водночас дослідники підкреслюють, що ефективність цифрових технологій залежить від їх педагогічно доцільної адаптації до конкретних умов організації освітнього процесу.

Проблема обдарованості розглядається у психолого-педагогічних дослідженнях як багатовимірне явище, що потребує спеціальних умов для розвитку (К. Андросович, Л. Ткаченко, Г. Ільїна, І. Якимова, В. Шульга). У методичних працях (М. Гальченко, К. Андросович, Л. Ткаченко, О. Ковальова, Л. Найдьонова) підкреслюється важливість створення сприятливого освітнього середовища, яке забезпечує соціалізацію та самореалізацію обдарованих особистостей [4, с. 101–105; 10, с. 40–45]. Особлива увага приділяється психолого-педагогічному супроводу обдарованих здобувачів в умовах цифрового середовища (В. Камишин, Л. Ткаченко, К. Андросович, І. Бургун що передбачає використання інтерактивних форм навчання та індивідуалізованих підходів [9, с. 25–30]. У наукових дослідженнях, присвячених професійній підготовці майбутніх вихователів, наголошується на необхідності розвитку їхньої креативності, педагогічної творчості та здатності до саморозвитку [5, с. 70–72; 6, с. 63–64], що набуває особливого значення у контексті роботи з обдарованими дітьми, адже майбутні вихователі мають бути готовими до створення умов для розвитку потенціалу кожної дитини.

Питання організації освітнього процесу в умовах кризових ситуацій, зокрема воєнного стану, розглядаються у сучасних аналітичних дослідженнях, де визначено основні виклики для системи вищої освіти: порушення стабільності освітнього процесу, психологічне навантаження на здобувачів освіти, необхідність швидкої адаптації до дистанційних форматів навчання [2, с. 25–35]. Цифрові технології розглядаються як ключовий інструмент забезпечення

доступності освіти, проте підкреслюється потреба їх подальшого вдосконалення відповідно до умов кризового середовища.

Аналіз зарубіжних підходів (у межах узагальнених тенденцій) свідчить про активне впровадження персоналізованого навчання, використання адаптивних цифрових платформ та штучного інтелекту для підтримки обдарованих здобувачів освіти. Водночас в українських дослідженнях більше уваги приділяється питанням психолого-педагогічного супроводу та соціалізації обдарованої молоді, що є важливим у контексті сучасних викликів. Попри значну кількість наукових праць, слід констатувати наявність певних прогалів у дослідженнях. Зокрема, недостатньо розкритими залишаються питання: адаптації цифрових освітніх ресурсів саме для обдарованих здобувачів вищої освіти; урахування специфіки підготовки майбутніх вихователів у цифровому середовищі; комплексного поєднання цифрових технологій і психолого-педагогічної підтримки в умовах воєнного стану. Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема адаптації цифрових освітніх ресурсів для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти є актуальною та потребує подальшого теоретичного й практичного опрацювання з урахуванням сучасних соціально-освітніх викликів.

Теоретичне обґрунтування проблеми адаптації цифрових освітніх ресурсів для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти передбачає уточнення ключових понять дослідження, а також визначення особливостей їх застосування в умовах воєнного стану. Поняття обдарованості у сучасній психолого-педагогічній науці розглядається як інтегративна характеристика особистості, що виявляється у високому рівні розвитку здібностей, креативності, мотивації до досягнень і здатності до продуктивної діяльності. Обдарованість потребує створення спеціальних умов для її розвитку, зокрема індивідуалізованого підходу та відповідного освітнього середовища [4, с. 102–104; 10, с. 42–44]. У контексті підготовки майбутніх вихователів обдарованість проявляється також у педагогічній творчості, здатності до інноваційної діяльності та професійного саморозвитку [5, с. 69–71].

Цифрові освітні ресурси визначаються як сукупність електронних засобів, платформ і технологій, що забезпечують організацію, підтримку та оптимізацію освітнього процесу. Вони включають навчальні платформи, електронні курси, мультимедійні матеріали, онлайн-сервіси та інструменти для комунікації й оцінювання результатів навчання. У межах цифрової гуманістичної педагогіки такі ресурси спрямовані на забезпечення особистісно орієнтованого навчання та розвиток потенціалу здобувачів освіти [1, с. 55–58]. Поняття адаптації у даному дослідженні розглядається як процес цілеспрямованого пристосування цифрових освітніх ресурсів до індивідуальних потреб обдарованих студентів, умов освітнього середовища та зовнішніх викликів, зокрема воєнного стану. Адаптація передбачає зміну змісту, форм, методів і засобів навчання з метою забезпечення ефективності освітнього процесу та підтримки розвитку особистості.

Важливим аспектом теоретичного аналізу є класифікація цифрових освітніх ресурсів, що використовуються у підготовці майбутніх вихователів. Зокрема,

можна виокремити такі групи: системи управління навчанням (LMS) (наприклад, Moodle), які забезпечують організацію навчального процесу, доступ до матеріалів та контроль знань; освітні онлайн-платформи, що надають можливості для самостійного навчання та розвитку компетентностей; інструменти на основі штучного інтелекту, які сприяють персоналізації навчання, адаптації контенту та автоматизації оцінювання; комунікаційні сервіси, що забезпечують взаємодію між учасниками освітнього процесу. Інтеграція таких ресурсів у професійну підготовку майбутніх педагогів сприяє формуванню їхньої цифрової компетентності та готовності до інноваційної діяльності [7, с. 262–266; 11, с. 135–138].

Особливості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану визначаються низкою чинників, серед яких нестабільність освітнього процесу, необхідність переходу до дистанційних або змішаних форм навчання, психологічні труднощі здобувачів освіти та обмежений доступ до ресурсів. У таких умовах цифрові освітні ресурси виступають ключовим засобом забезпечення безперервності освіти, проте потребують адаптації до нових реалій [2, с. 30–33]. Для обдарованих здобувачів вищої освіти, зокрема майбутніх вихователів, важливою є можливість реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, розвитку творчого потенціалу та отримання психолого-педагогічної підтримки навіть в умовах кризи, що зумовлює необхідність поєднання технологічних можливостей цифрових ресурсів із педагогічними підходами, спрямованими на розвиток особистості та її професійне становлення. Отже, теоретичні основи дослідження свідчать про доцільність комплексного підходу до адаптації цифрових освітніх ресурсів, який враховує специфіку обдарованості, особливості професійної підготовки майбутніх вихователів та умови воєнного стану.

Умови воєнного стану суттєво впливають на освітній процес у закладах вищої освіти та створюють низку викликів для здобувачів освіти, особливо для обдарованих студентів. Майбутні вихователі як представники педагогічних спеціальностей потребують не лише якісної фахової підготовки, а й умов для розвитку творчого потенціалу, що в умовах кризи значно ускладнюється. Однією з ключових проблем є психологічні труднощі, пов'язані зі стресом, тривожністю, емоційним виснаженням та невизначеністю. Воєнні події, вимушене переміщення, порушення звичного способу життя негативно впливають на психоемоційний стан студентів, що, у свою чергу, знижує їхню здатність до навчання та творчої діяльності [2, с. 28–30]. Для обдарованих здобувачів означене особливо критично, оскільки їхній розвиток тісно пов'язаний із внутрішньою мотивацією, саморегуляцією та емоційною стабільністю [4, с. 102–103]. Відсутність належної психолого-педагогічної підтримки може призводити до втрати інтересу до навчання та зниження рівня досягнень.

Не менш важливими є освітні бар'єри, що виникають унаслідок нестабільного доступу до освітнього процесу. До них належать технічні проблеми (відсутність інтернет-зв'язку, електроенергії), обмежений доступ до цифрових ресурсів, а також порушення регулярності освітнього процесу. Такі умови ускладнюють використання навіть найсучасніших освітніх платформ і знижують

ефективність дистанційного навчання [2, с. 30–32]. Для майбутніх вихователів це також означає обмеження можливостей практичної підготовки та розвитку професійних компетентностей.

Окремою проблемою є втрата мотивації та індивідуальної траєкторії розвитку. Обдаровані студенти зазвичай потребують ускладнених завдань, творчих викликів і можливостей для самореалізації. Проте в умовах воєнного стану освітній процес часто орієнтується на базове забезпечення освітнього процесу, що призводить до уніфікації підходів і недостатнього врахування індивідуальних потреб здобувачів освіти. У результаті спостерігається зниження навчальної мотивації, втрата інтересу до професійного саморозвитку та порушення індивідуальної освітньої траєкторії [10, с. 43–45]. Крім того, обмежені можливості для творчої діяльності, наукової роботи та участі в освітніх проєктах негативно впливають на розвиток обдарованості, що є особливо актуальним для майбутніх вихователів, оскільки їхня професійна діяльність передбачає високий рівень креативності, педагогічної майстерності та здатності до інновацій [5, с. 71–72].

Проблеми обдарованих студентів у воєнний період мають комплексний характер і охоплюють психологічні, освітні та мотиваційні аспекти, що зумовлює необхідність розроблення ефективних підходів до їх підтримки, зокрема через адаптацію цифрових освітніх ресурсів до умов кризового середовища. Адаптація цифрових освітніх ресурсів є ключовим чинником забезпечення ефективної підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. Особливої уваги означене набуває у процесі підготовки майбутніх вихователів, професійна діяльність яких вимагає високого рівня креативності, гнучкості мислення та здатності до інноваційної педагогічної діяльності. У сучасних умовах цифрові ресурси мають не лише забезпечувати доступ до навчання, але й сприяти індивідуалізації освітнього процесу та розвитку потенціалу кожного студента.

Одним із провідних напрямів адаптації є персоналізація освітнього процесу, яка передбачає врахування індивідуальних особливостей, здібностей і освітніх потреб обдарованих студентів. Використання цифрових платформ дозволяє створювати індивідуальні освітні траєкторії, добирати завдання підвищеної складності та забезпечувати зворотний зв'язок у зручному форматі [1, с. 57–59]. Для майбутніх вихователів означене також сприяє розвитку педагогічної рефлексії та здатності до самостійного професійного зростання. Важливим аспектом є впровадження гнучких форматів організації освітнього процесу, зокрема асинхронного режиму, що дозволяє здобувачам освіти навчатися у зручний час і темпі. В умовах воєнного стану означене є необхідною умовою через нестабільність доступу до інтернету, електроенергії та безпечного освітнього середовища [2, с. 31–33]. Асинхронні формати сприяють збереженню безперервності навчання та дають можливість обдарованим студентам більш глибоко опрацювати освітніх матеріал.

Ще одним важливим напрямом є підвищення інтерактивності та використання елементів гейміфікації. Інтерактивні завдання, віртуальні симуляції, освітні ігри сприяють активізації пізнавальної діяльності, розвитку творчого

мислення та підвищенню мотивації до навчання, що особливо важливо для обдарованих студентів, які потребують нестандартних і складних завдань [4, с. 103–105]. У підготовці майбутніх вихователів такі підходи також формують навички використання інноваційних методів роботи з дітьми. Перспективним напрямом є використання технологій штучного інтелекту, які забезпечують адаптивність навчального контенту, автоматизований аналіз результатів навчання та індивідуалізовані рекомендації, що дозволяє ефективніше враховувати рівень підготовки та освітні потреби обдарованих здобувачів освіти, а також оптимізувати освітній процес [7, с. 263–266].

У контексті реалізації зазначених напрямів важливу роль відіграють конкретні цифрові інструменти. Зокрема, системи управління навчанням (LMS), такі як Moodle та Google Classroom, забезпечують організацію освітнього процесу, доступ до освітніх матеріалів, комунікацію між учасниками та контроль результатів освітнього процесу. Вони дозволяють інтегрувати різноманітні ресурси та реалізовувати індивідуалізований підхід до організації освітнього процесу. Крім того, ефективними є платформи для самонавчання, які надають можливість здобувачам освіти самостійно обирати курси неформальної освіти, поглиблювати знання та розвивати додаткові компетентності. Такі платформи сприяють формуванню навичок самоосвіти, що є важливими для обдарованих студентів. Особливе місце займають STEM-ресурси, які забезпечують інтеграцію знань з різних галузей та сприяють розвитку аналітичного і критичного мислення. Для майбутніх вихователів використання таких ресурсів є важливим не лише для власного розвитку, але й для подальшої роботи з дітьми в умовах сучасного освітнього середовища.

Адаптація цифрових освітніх ресурсів має здійснюватися комплексно та передбачати поєднання технологічних можливостей із педагогічними підходами, що дозволяє створити ефективне освітнє середовище для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти та забезпечити їхній професійний і особистісний розвиток навіть в умовах воєнного стану. Практична реалізація адаптації цифрових освітніх ресурсів для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти передбачає впровадження конкретних педагогічних рішень, що забезпечують індивідуалізацію освітнього процесу, розвиток творчого потенціалу та підтримку мотивації в умовах воєнного стану. Одним із ефективних підходів є використання систем управління навчанням (LMS), зокрема Moodle та Google Classroom, для організації індивідуалізованого освітнього процесу. У практиці підготовки майбутніх вихователів означене реалізується через створення диференційованих навчальних курсів, де обдарованим студентам пропонуються завдання підвищеної складності, творчі проекти та дослідницькі завдання. Результати такого підходу свідчать про підвищення рівня навчальної мотивації та активності студентів, а також розвиток їхніх аналітичних і креативних здібностей [1, с. 58–60; 11, с. 140–145].

Іншим прикладом є впровадження платформ для самонавчання, які дозволяють обдарованим студентам самостійно обирати освітні траєкторії. У межах підготовки майбутніх вихователів означене може включати проходження

онлайн-курсів із педагогіки, психології, розвитку креативності, а також участь у вебінарах і професійних спільнотах. Практика показує, що такі інструменти сприяють формуванню навичок самоосвіти та відповідальності за власний професійний розвиток [7, с. 265–268]. До ефективних практик належить також використання інтерактивних цифрових інструментів і STEM-ресурсів. Наприклад, у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів застосовуються віртуальні симуляції педагогічних ситуацій, інтерактивні завдання та цифрові конструктори освітніх проєктів, що дозволяє студентам моделювати професійну діяльність, розвивати критичне мислення та творчі здібності. За результатами впровадження таких підходів відзначається підвищення рівня залученості студентів та їх готовності до практичної діяльності [5, с. 71–73]. Особливої уваги заслуговує використання технологій штучного інтелекту для підтримки обдарованих студентів. Зокрема, адаптивні системи навчання можуть аналізувати результати діяльності студентів і пропонувати індивідуальні рекомендації щодо подальшого навчання, що сприяє більш ефективному розвитку здібностей і підтримці індивідуальної освітньої траєкторії.

Узагальнення практичного досвіду дозволяє виокремити кілька моделей підтримки обдарованих студентів у цифровому освітньому середовищі: індивідуально-орієнтована модель, що передбачає створення персоналізованих освітніх маршрутів із використанням LMS та онлайн-платформ; інтерактивно-творча модель, яка базується на застосуванні інтерактивних технологій, гейміфікації та проєктного навчання; адаптивна цифрова модель, що передбачає використання технологій штучного інтелекту для автоматичного підлаштування освітнього контенту до потреб студента; комплексна модель підтримки, яка поєднує цифрові ресурси з психолого-педагогічним супроводом обдарованих здобувачів освіти [4, с. 104–106; 10, с. 45–48]. Отже, практичні підходи до адаптації цифрових освітніх ресурсів демонструють їхню ефективність у підтримці обдарованих студентів навіть у складних умовах воєнного стану. Використання сучасних технологій у поєднанні з педагогічно обґрунтованими методами дозволяє забезпечити безперервність навчання, розвиток творчого потенціалу та формування професійних компетентностей майбутніх вихователів.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що проблема адаптації цифрових освітніх ресурсів для підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти, зокрема майбутніх вихователів, в умовах воєнного стану є надзвичайно актуальною та потребує комплексного науково-педагогічного осмислення. Воєнний стан суттєво трансформує освітнє середовище, зумовлюючи необхідність гнучких, індивідуалізованих і технологічно орієнтованих підходів до організації освітнього процесу. У ході дослідження було проаналізовано наукові підходи до проблеми цифровізації освіти, розвитку обдарованості та організації освітнього процесу в кризових умовах, що дозволило визначити теоретичні засади досліджуваної проблеми. З'ясовано сутність понять «обдарованість», «цифрові освітні ресурси» та «адаптація», а також обґрунтовано їх взаємозв'язок у контексті професійної підготовки майбутніх вихователів.

Відповідно до поставлених завдань дослідження визначено основні проблеми обдарованих студентів у період воєнного стану, серед яких домінують психологічні труднощі, освітні бар'єри та зниження мотивації до навчання. Доведено, що зазначені чинники негативно впливають на реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії та розвиток творчого потенціалу здобувачів освіти. Обґрунтовано основні напрями адаптації цифрових освітніх ресурсів, зокрема персоналізацію освітнього процесу, впровадження гнучких (асинхронних) форматів, використання інтерактивних технологій і гейміфікації, а також застосування інструментів штучного інтелекту. Наведені практичні приклади та моделі підтримки обдарованих студентів підтверджують ефективність комплексного підходу до організації освітнього процесу в цифровому середовищі.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, зокрема для вдосконалення освітніх програм, розроблення цифрових курсів та впровадження індивідуалізованих підходів до навчання обдарованих студентів в умовах воєнного стану. Отже, результати дослідження підтверджують доцільність і необхідність подальшого розвитку цифрових освітніх ресурсів як ефективного засобу підтримки обдарованих здобувачів вищої освіти в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел:

1. Биков В., Лещенко М., Тимчук Л. Цифрова гуманістична педагогіка. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання, 2017. 181 с.
2. Вища освіта України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики і відповіді: науково-аналітична доповідь / В. Г. Кремень, В. І. Луговий, П. Ю. Саух, І. І. Драч, О. М. Слюсаренко, Ю. А. Скиба, О. В. Жабенко, С. А. Калашнікова, Ж. В. Таланова, О. М. Петроє, О. Ю. Оржель, І. Ю. Регейло, М. В. Набок; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 2023. 172с. DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-IHED-2023>
3. Горінов П., Сілаєв В. Політика цифрової трансформації України в умовах євроінтеграції. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2025. № (77). С. 50–57, DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1\(77\)-8](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1(77)-8)
4. Інтерактивна психолого-педагогічна підтримка соціалізації обдарованих учнів: метод. посіб. / М. С. Гальченко, К. А. Андросович, Л. І. Ткаченко, О. А. Ковальова, Л. М. Найдьонова. Київ : ІОД НАПН України, 2018. 146 с.
5. Листопад О. А. Особливості педагогічної творчості вихователя дошкільного навчального закладу. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2016. Випуск 5 (112) Серія : Педагогіка. Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського. С. 68–73.
6. Листопад О. А. Розвиток креативності майбутніх фахівців дошкільної освіти методом ретроспекції. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2017. Випуск 5 (118) Серія : Педагогіка. Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського. С. 61–65.
7. Листопад О. А., Мардарова І. К., Листопад Н. Л. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та їх інтеграція в освітню практику: історичний контекст і сучасні тенденції. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*.

Педагогічні науки. 2025. Вип. 2. № 58. С. 259–272. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-2-58-259-272>

8. Листопад О., Мардарова І., Листопад Н. Педагогічна підтримка сталого професійно-творчого саморозвитку майбутніх педагогів. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія: Філософія. Педагогіка*, 2025. № 1 (8), С. 105–111. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-7013-2025-1-12>
9. Психолого-педагогічний супровід соціалізації обдарованих старшокласників в Інтернет-середовищі: метод. посіб. / В. В. Камишин, Л. І. Ткаченко, К. А. Андросович, І. В. Бургун. Київ : ІОД НАПН України, 2017. 108 с.
10. Соціальна адаптація обдарованої особистості: від дитинства до юності : методичний посібник / К. А. Андросович, Л. І. Ткаченко, Г. В. Ільїна, І. О. Якимова, В. М. Шульга. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 106 с.
11. Теорія і практика підготовки майбутніх педагогів до інновацій в професійній діяльності : колективна монографія / О. А. Листопад, Т. Г. Постоян, О. А. Кудрявцева, І. К. Мардарова, Н. Л. Листопад, Н. М. Гуданич, М. В. Савченкова. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 276 с.